

Κλιματική Αλλαγή και Βιώσιμη Επιχειρηματικότητα

Σύντομη επισκόπηση

CAPTAIN VASSILIS & CARMEN
KONSTANTAKOPOULOS
FOUNDATION

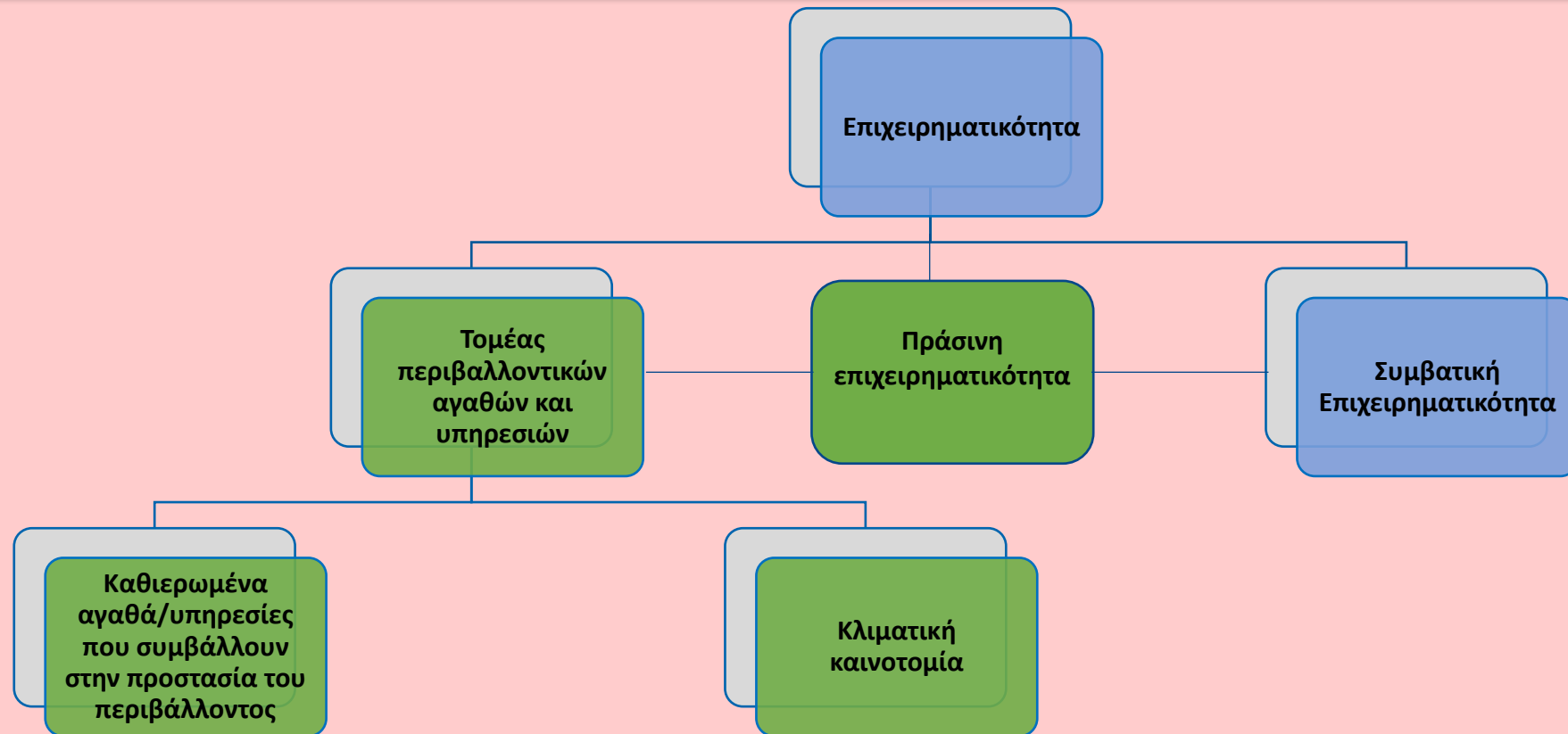

ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΑΣΙΛΗ & ΚΑΡΜΕΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

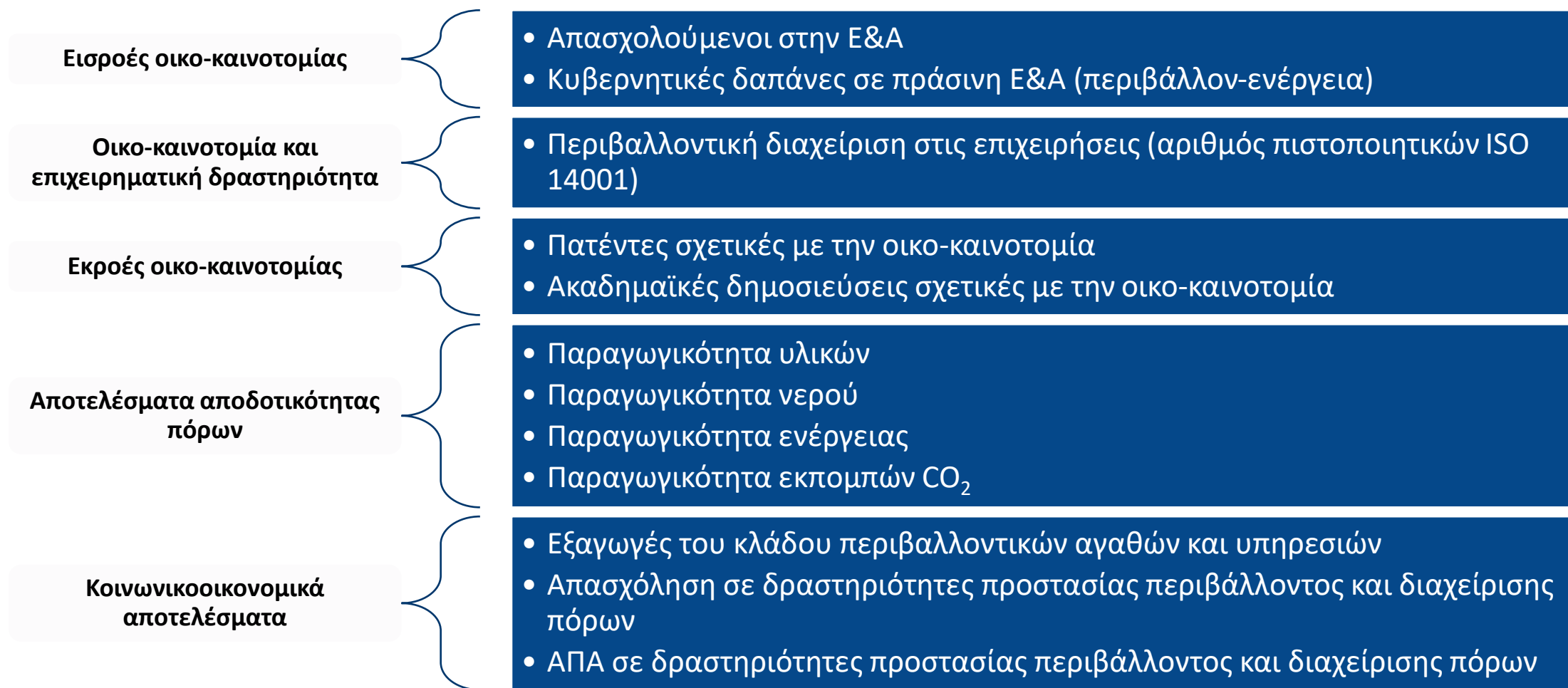
*Με τη συμβολή του Κέντρου Κλιματικής Αλλαγής και Βιωσιμότητας της Τράπεζας της
Ελλάδος και της Accenture*

Η κλιματική αλλαγή δημιουργεί προκλήσεις για όλες τις επιχειρήσεις αλλά και ευκαιρίες ανάπτυξης σε αναπτυσσόμενους κλάδους πράσινης επιχειρηματικότητας

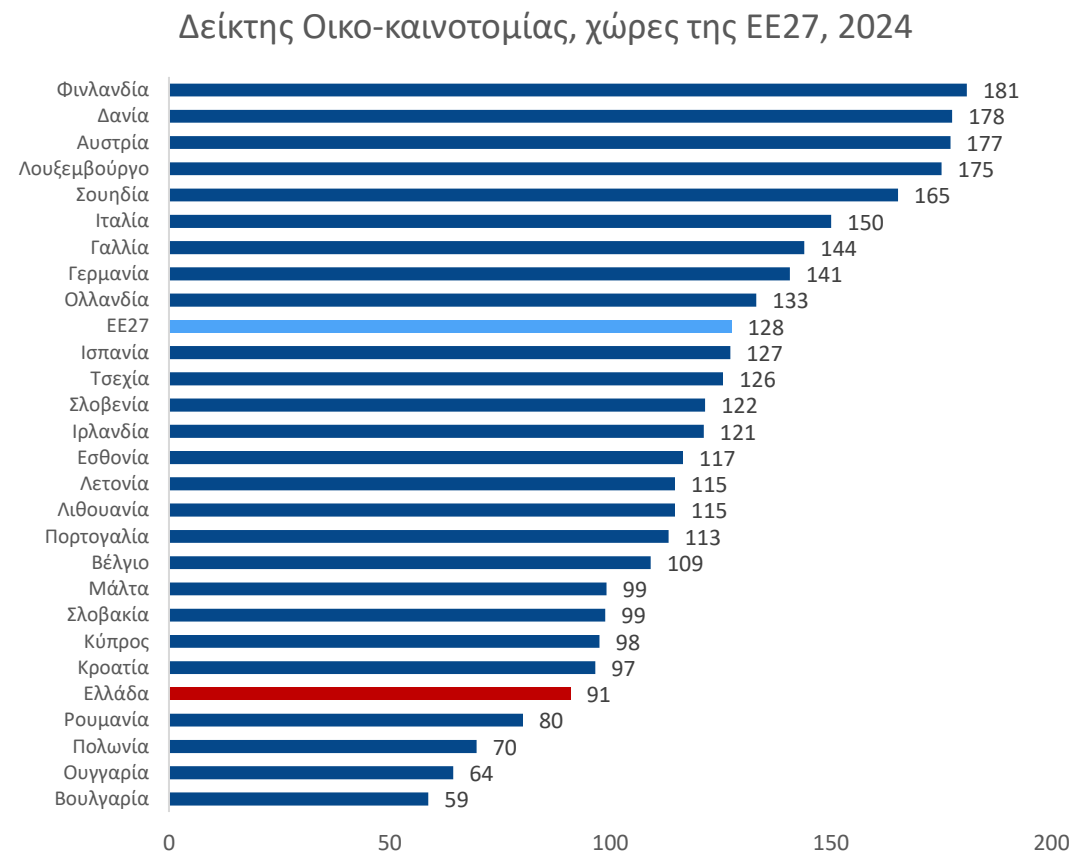
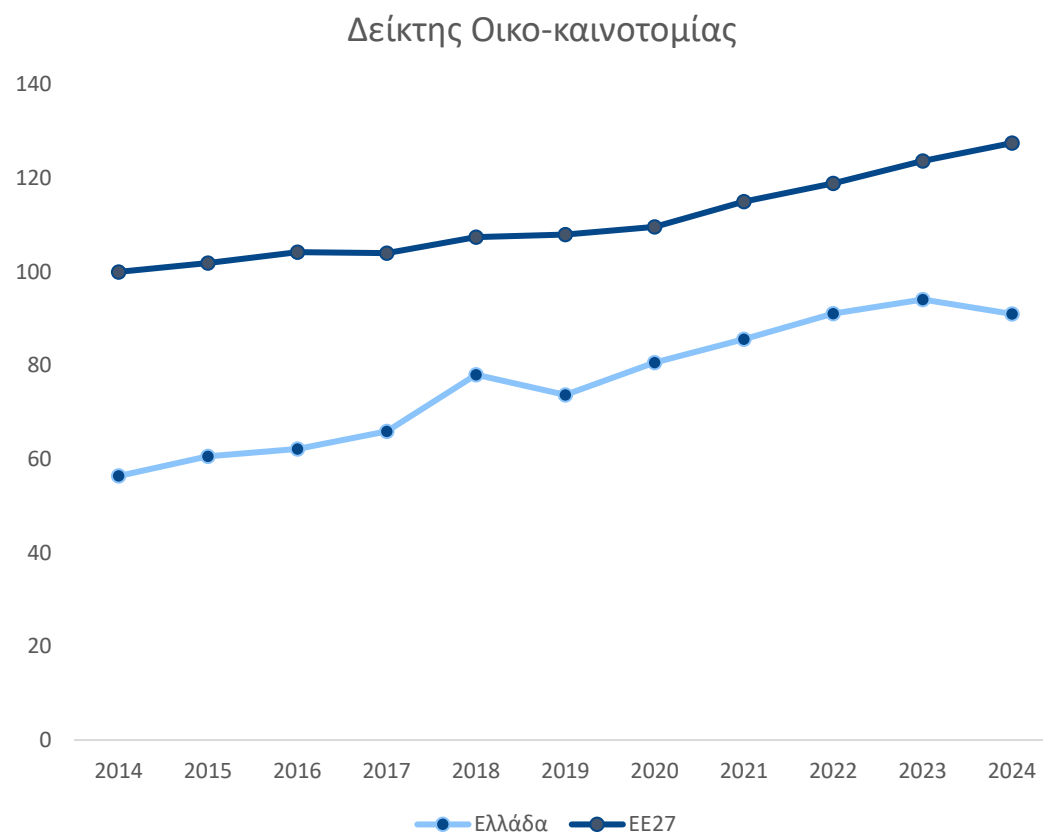
Κλιματικός Κίνδυνος (Μετάβασης και Φυσικός): Ανάγκη για λήψη μέτρων μετριασμού ανθρακικού αποτυπώματος και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Ο δείκτης οικο-καινοτομίας καταγράφει τις επιδόσεις των κρατών-μελών της ΕΕ σε καινοτομικές δραστηριότητες αειφορίας και περιβαλλοντικής προστασίας

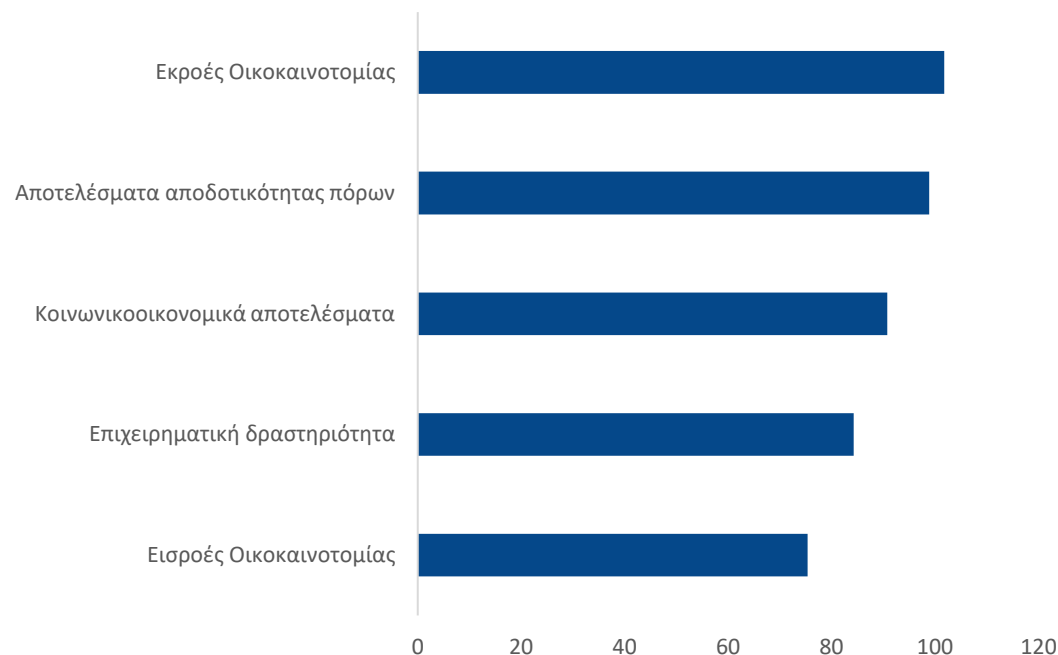
Ανοδική πορεία του εγχώριου δείκτη οικο-καινοτομίας, με σχετικά σταθερή ωστόσο απόκλιση από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό

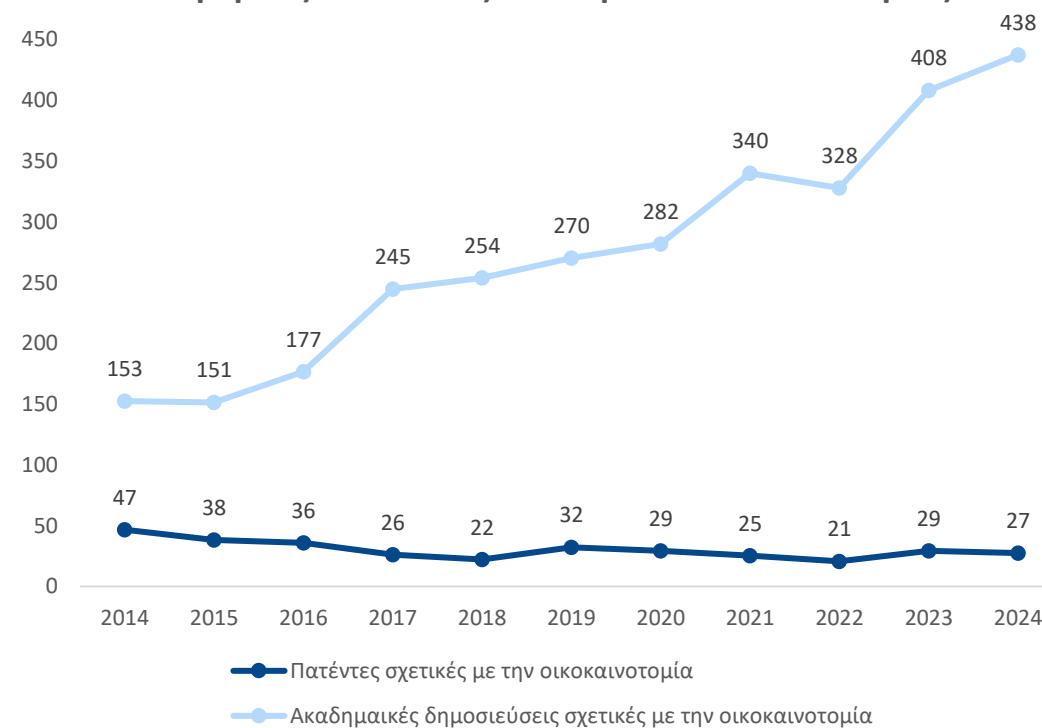
Στην πέμπτη χαμηλότερη θέση ανάμεσα στα κράτη μέλη της ΕΕ27 η Ελλάδα το 2024 ως προς τον δείκτη οικο-καινοτομίας

Η χαμηλότερη επίδοση της χώρας παρατηρείται στις εισροές οικο-καινοτομίας ενώ η υψηλότερη στις εκροές

Επίδοση της Ελλάδας στις θεματικές του δείκτη, σε σχέση με την ΕΕ27, 2024

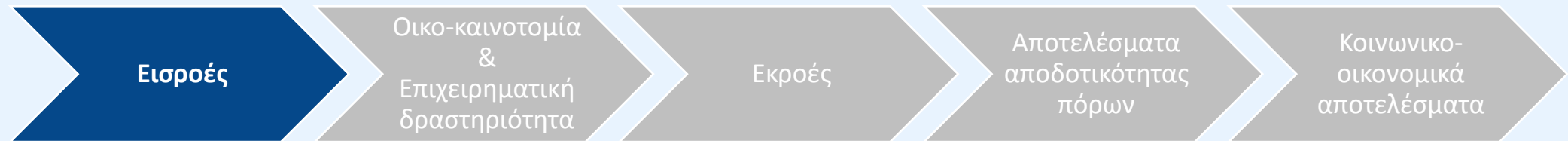

Επιμέρους διαστάσεις των εκροών οικοκαινοτομίας

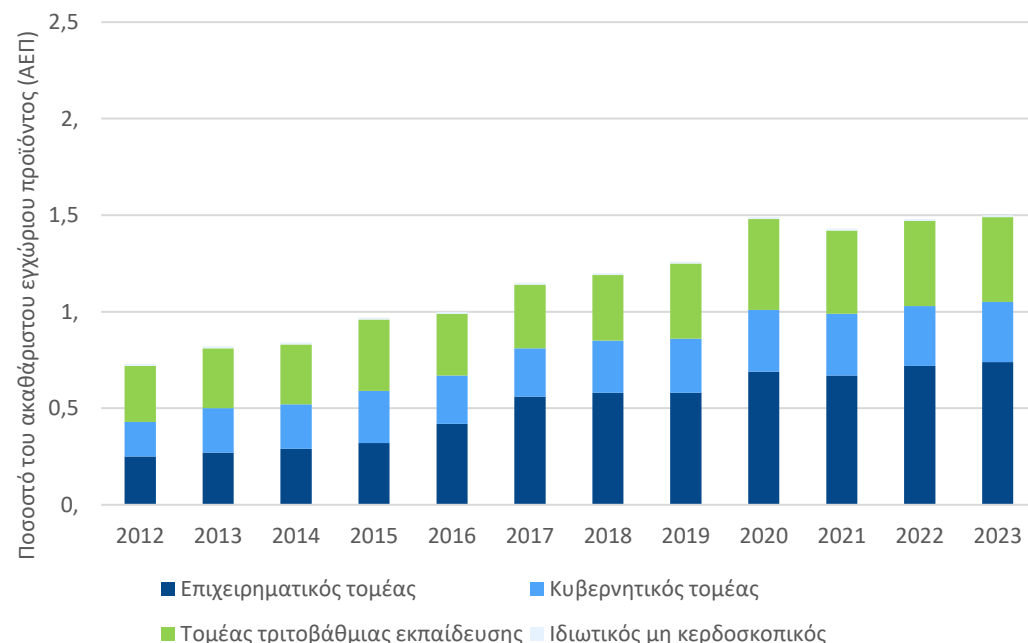
Παρά την αυξανόμενη επιστημονική παραγωγή, η χαμηλή κατοχύρωση πατεντών δείχνει την έλλειψη εμπορικής αξιοποίησης και εφαρμογής της έρευνας στην αγορά

Ανάλυση της ελληνικής επιχειρηματικότητα στη βάση της δομής του δείκτη οικο-καινοτομίας

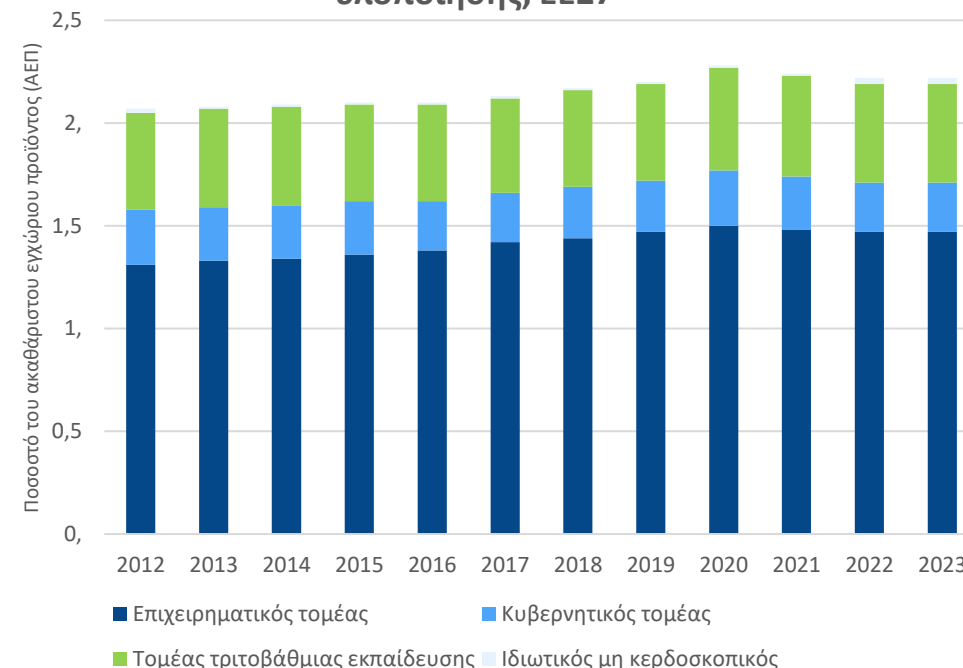
Παρά τις τάσεις σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, σημαντικά χαμηλότερα παραμένουν οι δαπάνες E&A στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ

Ποσοστό Δαπανών E&A ως προς το ΑΕΠ ανά τομέα υλοποίησης, Ελλάδα

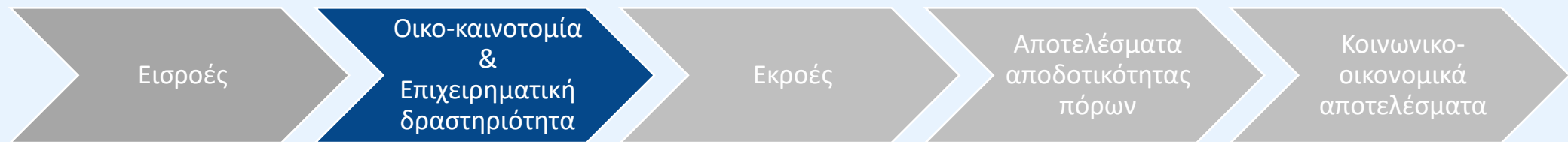
Πηγή: Eurostat

Ποσοστό Δαπανών E&A ως προς το ΑΕΠ ανά τομέα υλοποίησης, ΕΕ27

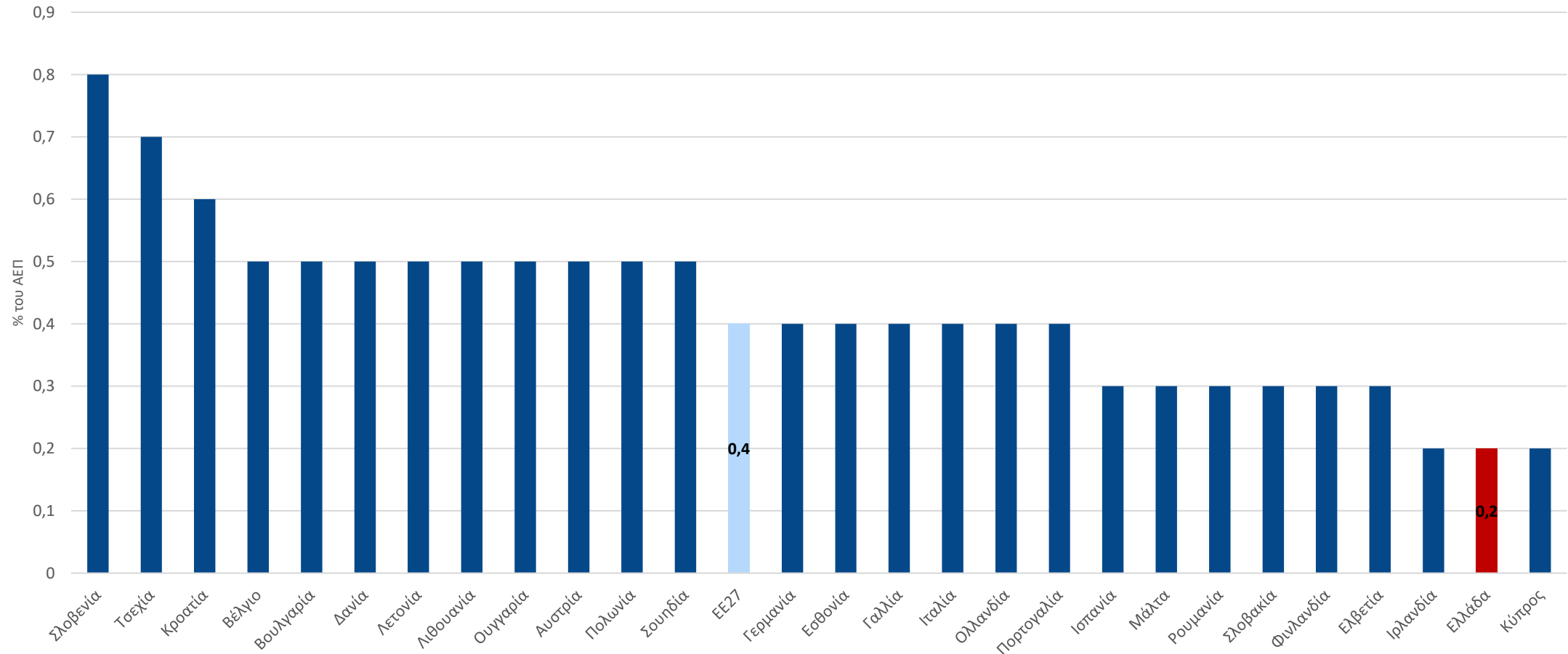
Πηγή: Eurostat

Στην ΕΕ-27, οι δαπάνες E&A του επιχειρηματικού τομέα, ως ποσοστό του ΑΕΠ, είναι υπερδιπλάσιες σε σύγκριση με εκείνες της Ελλάδας.

Σημαντική υστέρηση των πράσινων επενδύσεων στις ελληνικές επιχειρήσεις έναντι του μέσου όρου της ΕΕ27

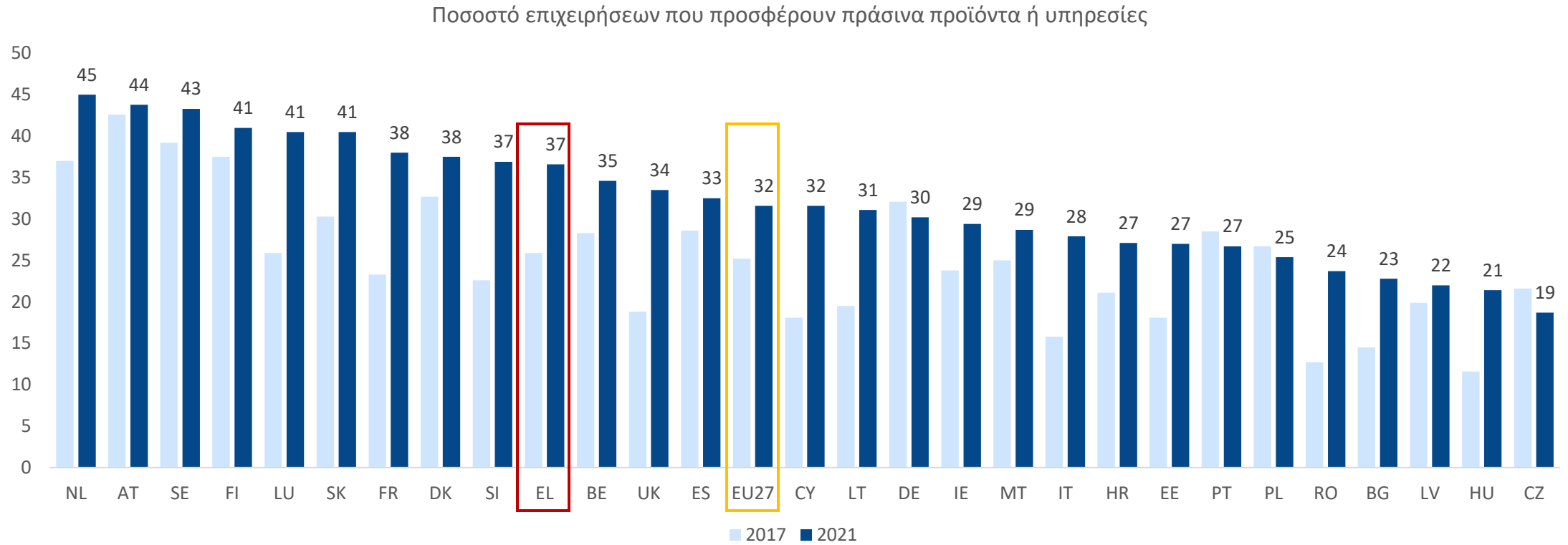
Επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος*, 2021

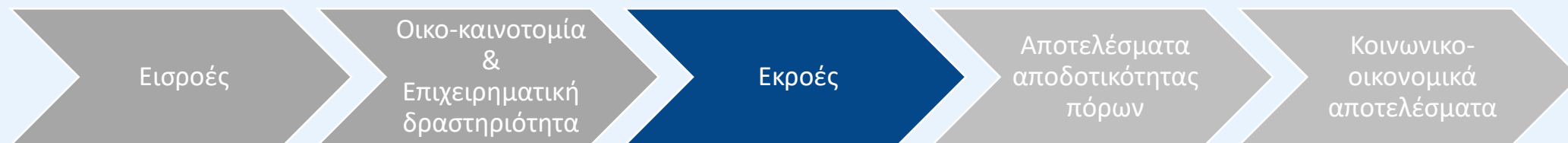
Πηγή: Eurostat

*Οι επενδύσεις αφορούν σε δραστηριότητες ταξινόμησης CEPA (Classification of environmental protection activities).

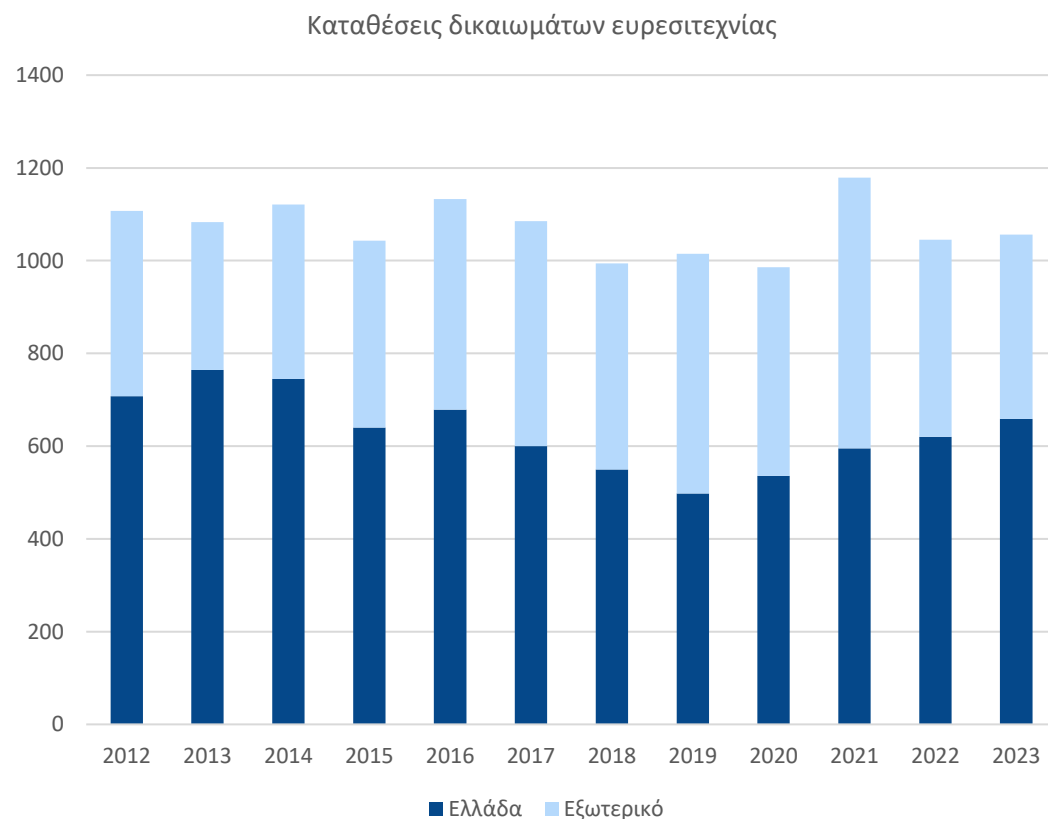
Περισσότερες οι ελληνικές επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι προσφέρουν πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες σε σχέση με την ΕΕ27

Σημαντική άνοδος των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι προσφέρουν πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες το 2021 σε σύγκριση με το 2017 για τις περισσότερες χώρες, και για την Ελλάδα (+11 π.μ.)

Σχετικά σταθερές οι καταθέσεις Δικαιωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΔΕ) από την Ελλάδα (1,05 χιλ. το 2023)

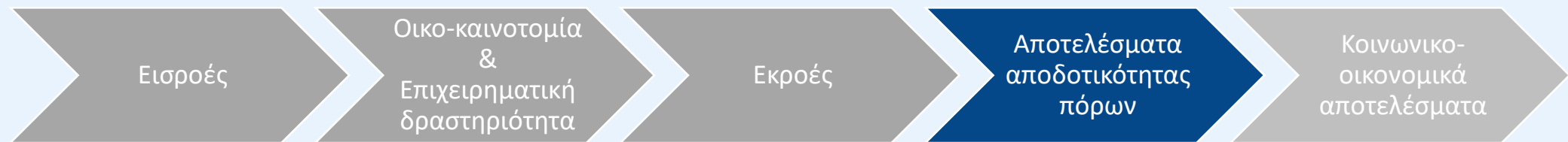
Πηγή: ΟΟΣΑ

Στο σύνολο των ελληνικών εφευρέσεων, μόλις το 5,7% αφορά σε περιβαλλοντικές τεχνολογίες

Αιτήσεις ΔΕ που υποβάλλονται από αιτούντες που κατοικούν στην Ελλάδα

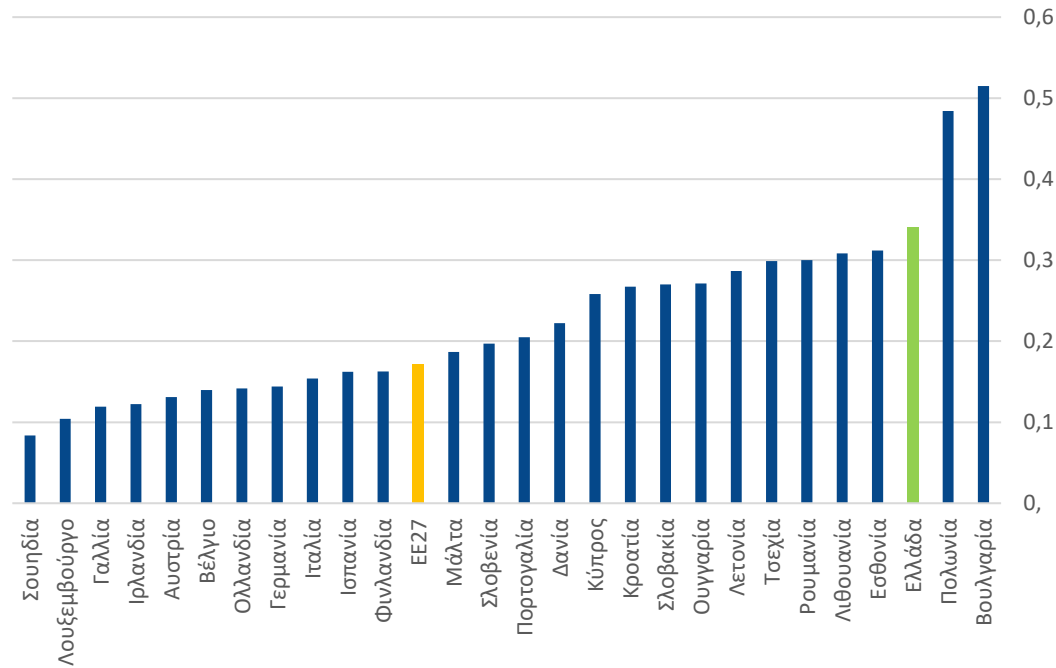
Εξωτερικό: Αίτηση που υποβάλλεται από κάτοικο μιας δεδομένης χώρας/δικαιοδοσίας σε γραφείο ΔΕ άλλης χώρας/δικαιοδοσίας.

Ελλάδα: Αίτηση που υποβάλλεται σε γραφείο ΔΕ από έναν αιτούντα που κατοικεί στη χώρα/περιοχή στην οποία έχει δικαιοδοσία το εν λόγω γραφείο. Πηγή: Word Intellectual Property Organisation (WIPO)

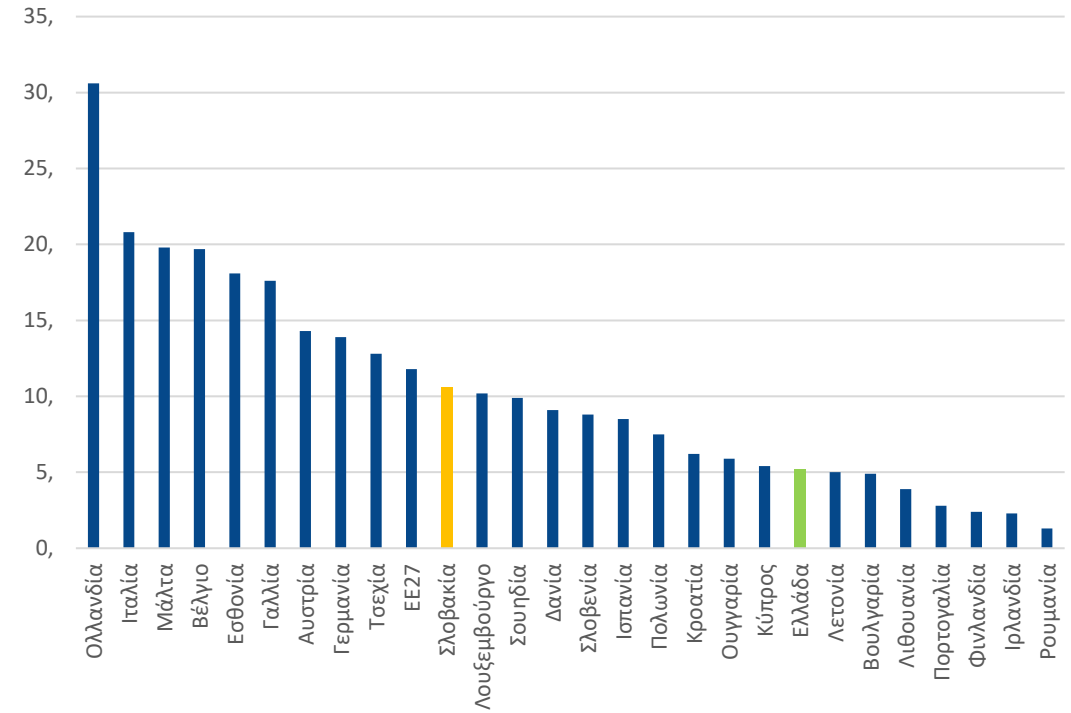

Οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας σε ένταση εκπομπών δείχνουν σημαντική απόσταση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και από οικονομίες με υψηλή ικανότητα παραγωγής καινοτομίας

Δείκτης έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για το σύνολο οικονομίας*, 2023

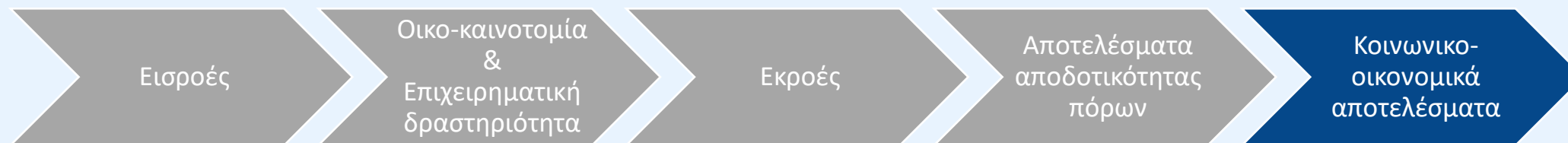
Ποσοστό κυκλικότητας, 2023**

Η επίτευξη των κλιματικών στόχων στην Ελλάδα προϋποθέτει την ενσωμάτωση του κλιματικού κινδύνου στα επιχειρησιακές λειτουργίες καθώς και την ένταση των σχετικών επενδύσεων. Προϋπόθεση οι βιώσιμες χρηματοδοτήσεις και η πρόσβαση σε διαθέσιμα κεφάλαια της αγοράς.

Πηγή: Eurostat, *Εκπομπές ανά ΑΠΑ - τρέχουσες τιμές βάσει προστιθέμενης αξίας

**Το ποσοστό των υλικών που ανακυκλώνονται και επιστρέφουν στην οικονομία, εξοικονομώντας πρωτογενείς πρώτες ύλες στη συνολική χρήση υλικών. Το ποσοστό κυκλικότητας ορίζεται ως ο λόγος της κυκλικής χρήσης υλικών προς τη συνολική χρήση υλικών.

Οι δραστηριότητες του κλάδου περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών περιγράφονται με βάση τις ταξινομήσεις CEPA & CREMA της Eurostat

CEPA (Classification of Environmental Protection Activities): Περιγράφει δραστηριότητες **περιβαλλοντικής προστασίας**

CREMA (Classification of Resource Management Activities): Περιγράφει δραστηριότητες **διαχείρισης πόρων**

CEPA 1: Προστασία
αέρα

CEPA 2: Διαχείριση
υγρών αποβλήτων

CEPA 3: Διαχείριση
στερεών αποβλήτων

CEPA 4:
Προστασία εδάφους
και νερού

CEPA 5: Θόρυβος

CEPA 6: Βιοποικιλότητα

CEPA 7:
Προστασία στην
ακτινοβολία

CEPA 8:
Έρευνα και ανάπτυξη
περιβαλλοντικών
θεμάτων

CEPA 9: Άλλες
δραστηριότητες
προστασίας
περιβάλλοντος

CREMA 10:
Διαχείριση νερού

CREMA 11: Διαχείριση
δασών

CREMA 12:
Διαχείριση άγριας
χλωρίδας και πανίδας

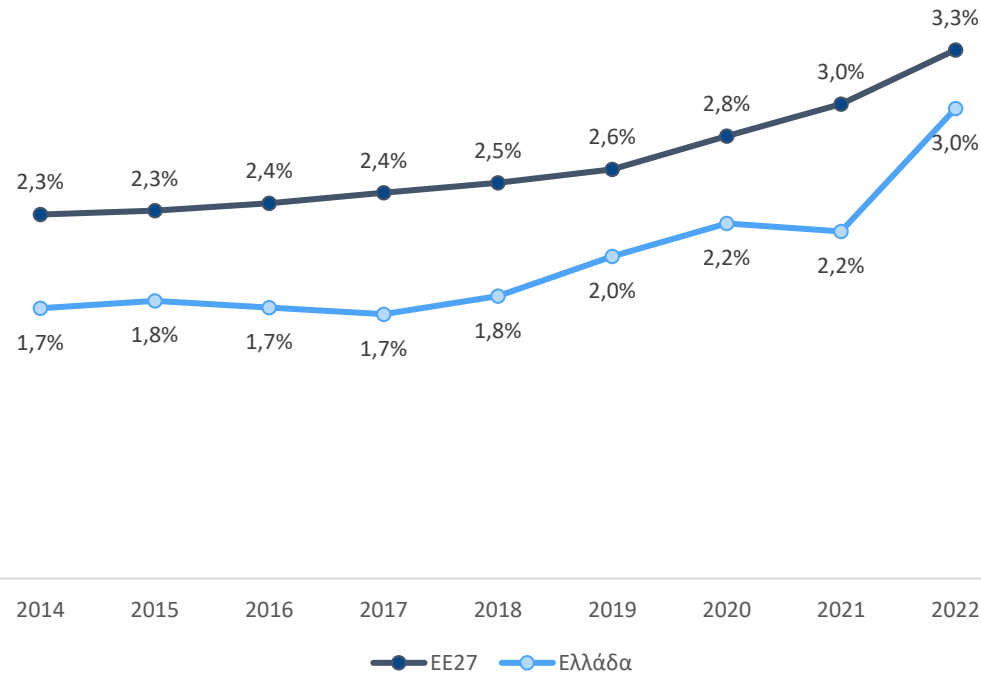
CREMA 13:
Διαχείριση των
ενεργειακών πόρων

CREMA 14:
Διαχείριση
μεταλλευτικών πόρων

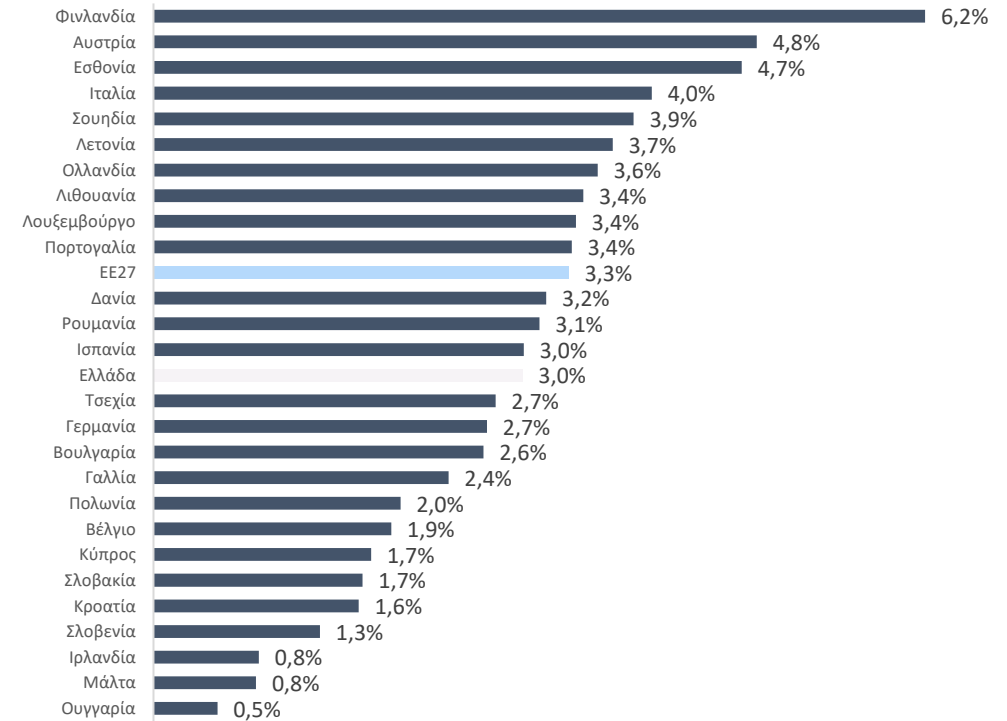
CREMA 15:
Δραστηριότητες
έρευνας και ανάπτυξης
για τη διαχείριση
πόρων

Στο 3,0% του εγχώριου ΑΕΠ η συμμετοχή των δραστηριοτήτων προστασίας περιβάλλοντος και διαχείρισης πόρων το 2022 που οριακά ξεπέρασαν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο

% ΑΠΑ δραστηριοτήτων προστασίας περιβάλλοντος και διαχείρισης πόρων στο ΑΕΠ

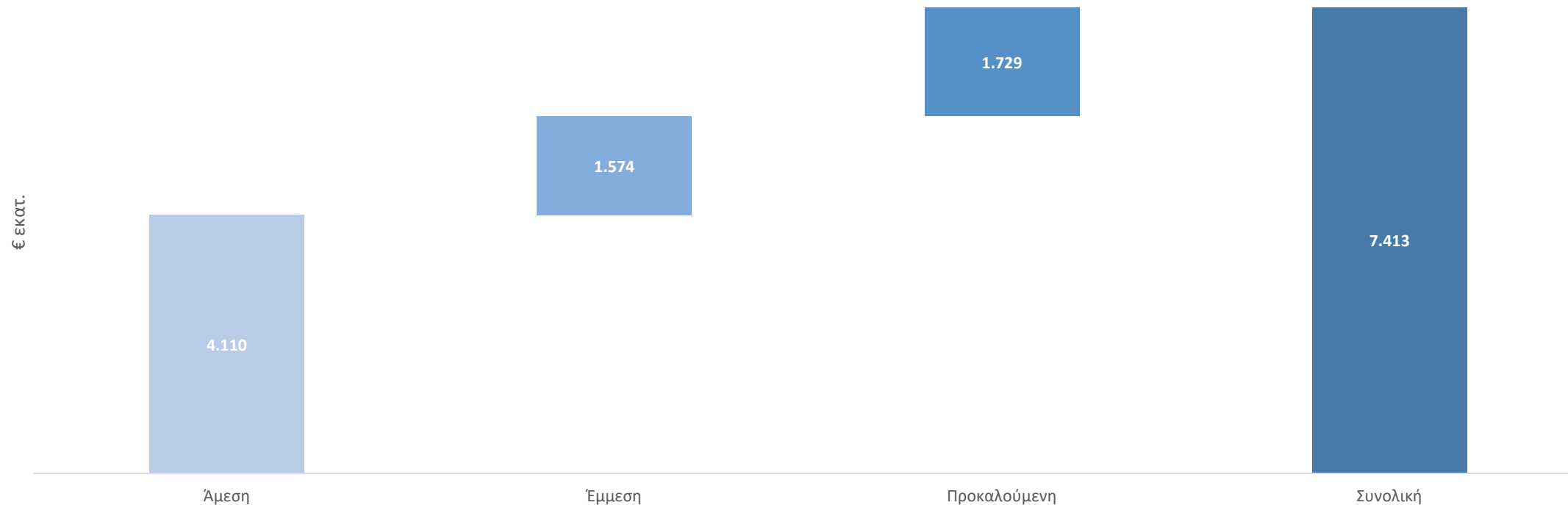

% ΑΠΑ δραστηριοτήτων τομέα περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών στο ΑΕΠ, κράτη μέλη ΕΕ27, 2022

Πάνω από το 6% του ΑΕΠ της Φινλανδίας προέρχεται από δραστηριότητες προστασίας περιβάλλοντος

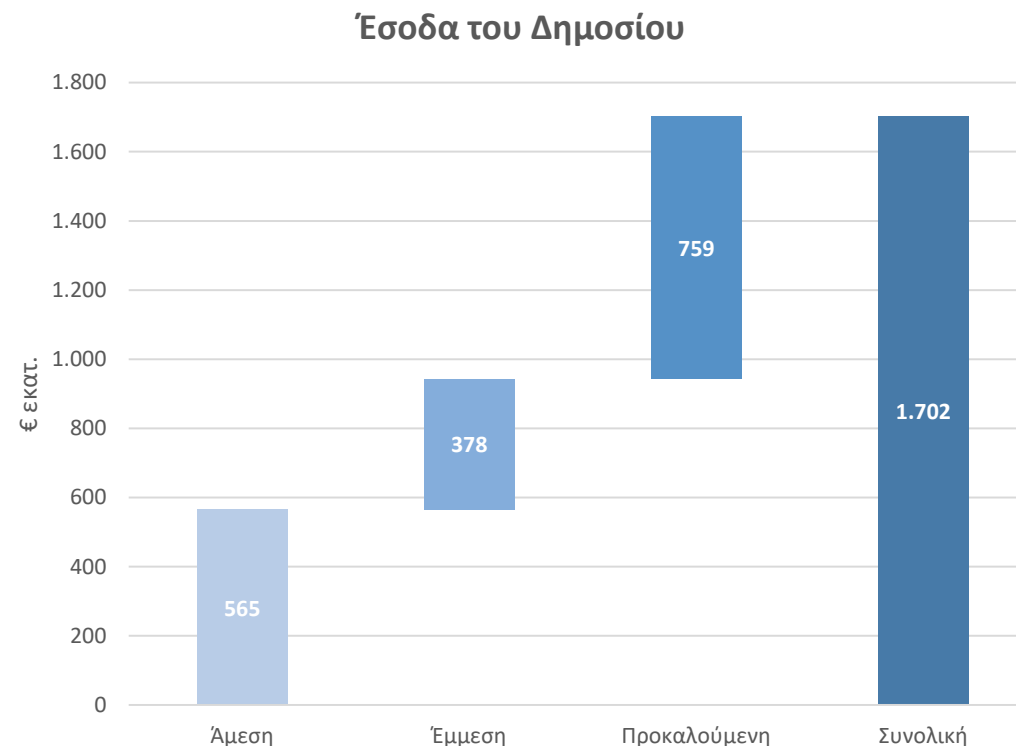
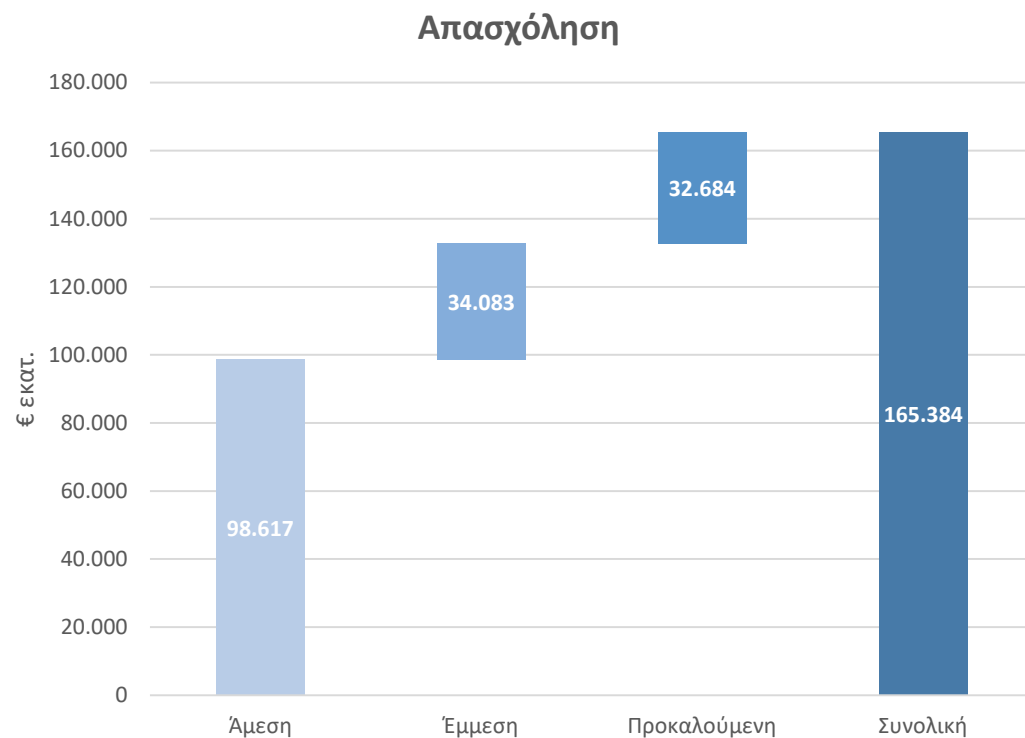
Συνυπολογίζοντας τις διασυνδέσεις με τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, ο τομέας περιβαλλοντικών αγαθών & υπηρεσιών δημιουργεί περίπου το 4% του ελληνικού ΑΕΠ

Πηγή: Εκτιμήσεις υποδείγματος IOBE

Κάθε €1 αξίας παραγωγής από τον τομέα περιβαλλοντικών αγαθών & υπηρεσιών δημιουργεί €1,8 στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας. Οι επιδράσεις εντός ελληνικής οικονομίας περιορίζονται και από τις ανάγκες για εισαγωγές τεχνολογίας και πρώτων υλών από τρίτες χώρες.

Περίπου 165 χιλ. θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης (~3,9% της απασχόλησης) υποστηρίζονται από τη δραστηριοποίηση του τομέα ευρύτερα

Πηγή: Εκτιμήσεις υποδείγματος ΙΟΒΕ

Σημαντική η επίδραση και στα δημοσιονομικά έσοδα, τα οποία ενισχύονται κατά περίπου €1,7 δισεκ. άμεσα και έμμεσα

Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας δυσχεραίνεται τόσο από εσωτερικά όσο και από εξωτερικά εμπόδια

Εσωτερικά εμπόδια του επίδοξου επιχειρηματία

- Αντιλήψεις ατόμων σχετικά με το αν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις, ικανότητες και εμπειρία
- Φόβος αποτυχίας

Εξωτερικά εμπόδια

- Θεσμικά – δυσκολία ίδρυσης επιχείρησης
- Αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση
- Έλλειψη υποδομών (ειδικά σε αναπτυσσόμενες οικονομίες)

Η εύρεση χρηματοδότησης αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την ανάπτυξη της πράσινης επιχειρηματικότητας

Παράγοντες που δυσχεραίνουν την πρόσβαση σε βιώσιμη χρηματοδότηση

Αβεβαιότητα (π.χ. σενάρια κλιματικής αλλαγής)

Θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο (π.χ. αστάθεια, συχνές αλλαγές)

Μακροπρόθεσμες αποδόσεις

Διπλή εξωτερικότητα (όφελος γνώσης από την καινοτομία και περιβαλλοντικό όφελος)

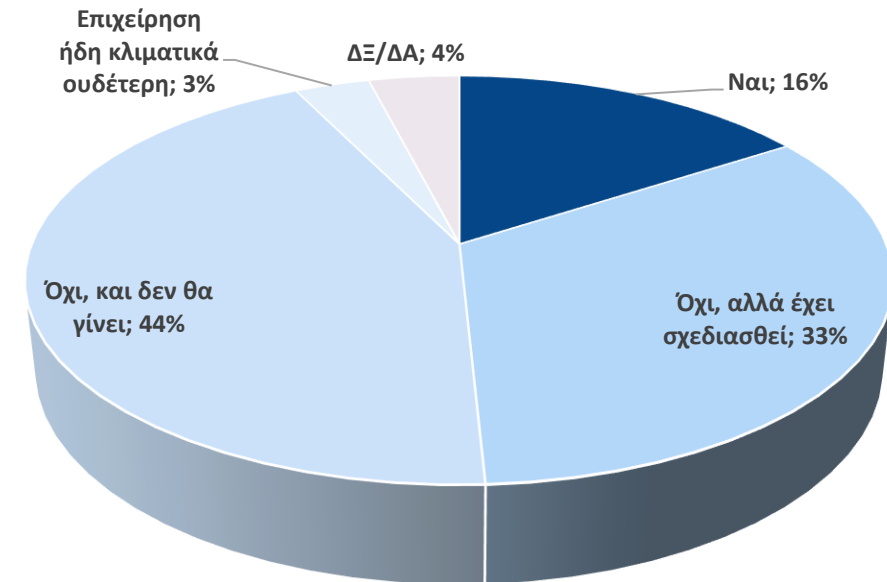
Χαρακτηριστικά δημόσιου αγαθού

Αδυναμία εντοπισμού και πρόσβασης σε βιώσιμες χρηματοδοτήσεις

Κίνδυνος greenwashing

Μη ώριμη αγορά πράσινων χρηματοδοτήσεων

% επιχειρήσεων που διαθέτουν στρατηγική μείωσης ανθρακικού αποτυπώματος

Υψηλής σημασίας η καταγραφή και δημοσίευση δεδομένων εταιρικής βιωσιμότητας (π.χ. ESG) με στόχο την προσέλκυση επενδυτών και βιώσιμης χρηματοδότησης – σε αναμονή της τελικής εκδοχής των πακέτων του EU Omnibus για την απλοποίηση των σχετικών δημοσιεύσεων

Σύνοψη βασικών προτάσεων

Άρση θεσμικών εμποδίων

- Εξειδικευμένο one-stop-shop για απλοποίηση ίδρυσης νέων πράσινων επιχειρήσεων

Επέκταση κρατικών κινήτρων και εργαλείων για ενίσχυση πράσινων επενδύσεων

- Αξιολόγηση υφιστάμενων μηχανισμών και κινήτρων – Παρακολούθηση καλών πρακτικών άλλων χωρών
- Ειδικά κίνητρα για κρίσιμους μεταποιητικούς κλάδους
- Ενσωμάτωση αρνητικών εξωτερικοτήτων στο δημοσιονομικό κόστος

Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών/ερευνητικών φορέων και αγοράς

- Ανάπτυξη κινήτρων για κοινά ερευνητικά προγράμματα, πιλοτικές εφαρμογές κλπ.
- Θεσμοθέτηση προγραμμάτων ανταλλαγής γνώσεων και κινητικότητας ερευνητών με το εξωτερικό
- Δημιουργία πλατφόρμας διασύνδεσης εγχώριων ερευνητικών φορέων με διεθνείς επιχειρήσεις

Εμπορική αξιοποίηση καινοτομίας

- Δημιουργία Κέντρου Οικοκαινοτομίας (δημόσια υποστηριζόμενος επιταχυντής)
- Δημιουργία εξειδικευμένου υπο-ταμείου (fund-of-funds) για την Πράσινη Καινοτομία
- Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και νομικής υποστήριξης σε ζητήματα ΔΕ

Ενίσχυση πράσινης επιχειρηματικότητας

- Επέκταση προγραμμάτων κατάρτισης για την ανάπτυξη πράσινων δεξιοτήτων, αξιοποιώντας το «Σύμφωνο της ΕΕ για τις δεξιότητες»
- Εισαγωγή της εκπαίδευσης για την πράσινη επιχειρηματικότητα στα σχολεία

Αξιοποίηση ψηφιακής μετάβασης

- Δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας καταγραφής προμηθευτών χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος
- Δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας για τη βιομηχανική συμβίωση
- Επέκταση Elevate Greece ενσωματώνοντας διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και λειτουργίες δικτύωσης με διεθνείς επενδυτές και φορείς υποστήριξης